

ZÁRÓ SZAKMAI JELENTÉS
MECENATÚRA (MEC_21) pályázat
4. ALPROGRAM (MEC_K_21)

Tudományos kiadványok, szakkönyvek papíralapú és egyidejűleg nyílt hozzáférésű elektronikus formátumban történő megjelenésének támogatása

EPR pályázat azonosító: 141281

Pályázó kutató: Dr. Szepesi Ágnes

Befogadó intézmény: Szegedi Tudományegyetem

1. A megjelent kiadvány címe: magyarul: Növények a mikroszkóp alatt; angolul: Plants under the microscope
2. A kiadvány műfaja és nyelve: tudományos ismeretterjesztő és tudománypopularizáló könyv és e-könyv (popular science), magyar és angol
3. A kiadvány megjelenésének időpontja (év, hónap): 2024. augusztus és szeptember
4. A papíralapú kiadvány megjelent példányszáma: 500 példány magyar nyelven és 500 példány angol nyelven
5. A papíralapú kiadvány terjesztésének módja: A könyv terjesztése az SZTE Egyetemi Könyvtár meglévő nemzetközi könyvtárakkal való cserehálózatán keresztül történik; a magyar és a külföldi hallgatók részére az Egyetemen keresztül (pl. a Basic Plant Anatomy kurzus keretében); a Tanszék részvételével zajló ismeretterjesztő programok keretében, mint pl. Növények Napja és Kutatók Éjszakája; a könyv hirdetését közösségi oldalakon és az SZTE honlapjain keresztül valósítjuk meg. A Kutatók Éjszakája 2024 rendezvényen már sikerült követőket szerezni (1. kép). Könyvtárak szakolvasóiban helyezzük el. Szakmai csatornákon keresztül a határon túli oktatási intézmények számára is elküldjük, illetve az OTDK Biológia 2025 növényes szekcióiban felajánlunk néhány példányt. Ünnepeles bemutatót szervezünk a SZTE Biológia Intézetben.

1. kép: A Kutatók Éjszakája 2024 keretében a növényi metszetekből készíthettek 3D kollázst az érdeklődők.

6. A nyílt hozzáférésű (Open Access) elektronikus kiadvány formátuma: Az e-könyv EPUB verzióját az Innovariant Nyomdaipari Kft. bevonásával készítettük el. Az e-könyv az SZTE intézményi OMP alapú e-könyv platformján helyezük el. Elektronikus ISBN számmal és DOI azonosítóval láttuk el a kiadványt.

7. A nyílt hozzáférésű (Open Access) elektronikus kiadvány elérhetősége: teljesen Open Access, letölthető a Könyvtár, a Biológia Intézet és a Növénybiológia Tanszék honlapjáról. Az online adatbázis mellett a tanszéki és a SZTE Biológia Intézet honlapjain, közösségi felületein, valamint az Egyetemi Könyvtár segítségével több csatornán keresztül hirdetjük online a különböző iskolák, középiskolák részére és a nagyközönség részére. A Kutatók Éjszakája program keretében az érdeklődők email címük megadásával jelezték, hogy szeretnének kapni a kiadványból, így azok kiküldésre kerülnek számukra.

8. A papíralapú kiadvány igényes, magas színvonalú és minőségű nyomdai megjelenése tekintetében tett vállalások mennyiben teljesültek (max. 1000 karakter): A tervezetthez képest a papíralapú könyv a nyomdával történt folyamatos egyeztetés és a megdrágult kiadások következtében 92 oldal terjedelemben készült, 165x235 mm méretben, puhatáblás, táblaboritón fényes fóliával, valamint környezetbarát, FSC jelzéssel ellátott, ellenőrzött gazdálkodásból származó papíralapanyagból készül magyar és angol nyelven 500-500 példányban, figyelembe véve, hogy a magas minőség mellett az Európai Unió előírásainak is megfelelő környezetbarát technológiát alkalmazzunk. Az így elkészült kiadvány a tervezetthez képest még inkább felhasználóbarát formában került kiadásra, figyelembe véve az eredeti elképzelést és így lehetőség nyílik még több diák, hallgató, közönség elérésére. A Kutatók Éjszakája alkalmával visszakapott értékelések szerint egy nagyon szép, igényes és érdekes kiadvány született.

9. A nyílt hozzáférésű (Open Access) elektronikus kiadvány korszerű technológiát képviselő, felhasználóbarát, magas minőségű kiadása tekintetében tett vállalások mennyiben teljesültek (max. 1000 karakter): Teljesült a múlt kutatási eredményeinek megismertetése a nagyközönséggel közérthető formában, a modernkori digitális technikákat alkalmazva, azáltal, hogy a gyűjteményt digitalizáltuk és online formában megjelentettük open access, mindenki számára nyílt hozzáféréssel. A célcsoportok bevonása a közösségi média eszközeinek segítségével nem hozta meg úgy a várt sikert, mint a személyes kapcsolódáson alapuló ismeretterjesztő rendezvények. A beérkezett visszajelzések alapján az elkészült elektronikus kiadványok megfelelnek a célcsoport érdeklődésének, a növények iránti figyelem felkeltése teljesült az eddigi tapasztalatok alapján. Úgy alakítottuk ki a könyv és az e-könyv végleges tartalmát, hogy szem előtt tartottuk a magas minőségű tudományos és szakmai tudásanyagot is. Reméljük, hogy elkészült kiadványaink további tanszékeket és egyetemeket ösztönöznek majd arra, hogy gyűjteményeiket bemutassák a nyilvánosság számára és felhasználják oktatásukhoz és kutatásaikhoz.

10. A benyújtott projekttervben vállalt és a teljesített célok közötti eltérések bemutatása, indoklása (pl. a terjesztés módja, példányszám, elektronikus kiadvány formátuma stb.) (max. 1000 karakter):

Az eredeti elképzelés szerint az egész gyűjtemény bemutatásra került volna, ám az elhúzódó digitalizálás miatt és a visszajelzések következtében úgy döntöttünk, hogy azok kerülnek a könyvbe és az ePUB-ba, amelyek érdekesek és több metszet is tartozik hozzájuk. Az online gyűjteményben természetesen az összes metszet bekerült. A döntésünk következtében a példányszám megemelkedett és így több emberhez, iskolához és programhoz tudunk eljutni a Növények a mikroszkóp alatt című kiadványunkkal. A kiadvány ötletekor még szerettünk volna illusztrátort bevonni a folyamatba, viszont sajnos nem vállalta, így próbáltunk egy letisztult, igényes, kézbe vehető, érdekes kiadványt szerkeszteni, így a nyomda javaslatait elfogadtuk és inkább a ragasztóköttő, matt borító fóliával mellett döntöttünk. Az ismeretterjesztés ezáltal digitális és nyomtatott formában is megvalósul, hozzájárulva ahhoz, hogy a növények még nagyobb figyelmet kapjanak.

11. A kiadvány tartalmának ismertetése (max. 2000 karakter):

Ez a könyv annak érdekében jött létre, hogy az olvasót egy különleges világba kalauzolja. Egy olyan világba, ami a szabad szem számára nem mindig látható, bár néha fogjuk, tapintjuk, megesszük, de mégsem vagyunk teljesen tisztában a növények alapvető felépítésével. Az utóbbi évek digitális fejlesztései között megtalálhatóak azok a kezdeményezések, amelyek közelebb hozzák számunkra ezt a titkokkal teli világot. A Szegedi Tudományegyetem Növénybiológiai Tanszékén több mint 200 féle metszet várja az érdeklődő hallgatókat. Az eddig csak az egyetemista hallgatók és oktatóik számára elérhető mikroszkópos növénymetszetek most digitalizálásra kerültek a Mecenatura pályázat jóvoltából, és így lehetőség nyílik arra, hogy e könyv lapjain a legérdekesebb és legismertebb növények szerveiből készült metszeteket megtekintve jobban megismerkedhessünk a növények csodálatos világával. A könyv felépítése során 5 különböző növénykategóriát hoztunk létre (Páfrányok, Gyomnövények, Trópusi és mediterrán növények, Haszonnövények, Dísnövények), 21 növényfaj 49 metszetéből. A könyv részeként tartozik egy fogalommagyarázat a laikus olvasó számára, valamint egy kis játék formájában az olvasó tesztelheti a figyelmét és tudását a könyv végén található Teszteld a tudásod! résznél. Fontosnak tartottuk kiemelni a növények iránti figyelem növelését, így a Miért készült ez a könyv? fejezetben erről olvashatnak az érdeklődők. A

szerzőkről szóló rész esetén pedig szép példáját láthatjuk annak, ha a kutató és oktató ötvözi az érdeklődését a munkájával és a tanulmányutak alatt szerzett tapasztalatait mind a hallgatók, mind a nagyközönség számára elérhetővé teszi. A szerzők köszönetüket fejezik ki a Mecenatura pályázat támogatásáért. Az online gyűjtemény a SZTE Növénybiológia Tanszék összes növényi metszetét bemutatja, lehetővé téve a betekintést egy online digitális mikroszkóp segítségével, amivel közelebb hozhatjuk a növények mikrovilágát a nagyközönség számára ismeretterjesztő módon.

Kelt: Szeged, 2024. szeptember 30.

Dr. Saepén
.....
Pályázó kutató aláírása (vagy fokozott biztonságú elektronikus aláírás és időbélyegző)

